

[Poul Dam.]

på en sådan måde, som om det var en særlig nåde, at man gav lov til, at der fandtes friskoler og private skoler. Det forekommer mig, at ikke mindst de liberale partier burde være i stand til at sætte forældreretten op over statens ret. Jeg vil i hvert fald gerne melde mig som den, der anser forældrenes undervisningsret for at være langt mere central end statens eventuelle rettigheder over børnene og undervisningen. Jeg mener, at dette ikke alene er nedfældet i grundloven allerede fra 1849, men at det også er gået ind i almindelig dansk folkebevidsthed i en sådan grad, at der gudskelov ikke er nogen vej tilbage. Denne lovgivning er jo også blevet administreret på en sådan måde, at forældreretten virkelig er for hånden, forældrene har virkelig muligheder for at få givet deres børn en skolegang af den art, de selv ønsker det, i hvert fald hvis de kan få samlet en kreds af ligesindede, så man kan få lavet en skole.

Og der er stadig væk reglerne om hjemmeundervisning, som jeg har bemærket er overført så at sige uændrede fra den hidtidige lovgivning, men jeg ved ikke, om det er et tilfælde, eller der er noget symptomatisk i, at ordet hjemmeundervisning er fjernet fra lovens titel. Jeg går ud fra, at det mere er for at gøre lovtitlen kort. Der er i hvert fald mange, der mener, at dette, at man giver tilladelse til hjemmeundervisning, er det helt specielt danske, og man kunne gerne stadig væk have det i lovens titel. Det, at denne lovgivning er blevet administreret overordentlig forstandigt og frisindet, gør jo, at man alligevel må sige: ja, vi skal også sikre os, at lovformuleringen er sådan, at det under alle omstændigheder vil fortsætte i fremtiden. En god tradition er god, men hvis en lovparagraf giver mulighed for at ændre traditionen, så risikerer man, at der på et eller andet tidspunkt i en fjern fremtid, når der kom en anden minister for eksempel eller sådan noget, ville ske en ændring på dette område. Og dér kan man altså blive en lille smule bekymret nogle steder.

Det er jo med denne lov som med forskellige andre af de love, som kommer fra undervisningsministeren, at det vigtigste står i bemærkningerne. I bemærkningerne til § 11 opdager man, at det er en tilskudsbetin-

gelse, at skolerne følger tilsynets anvisninger. Det er uskyldigt, hvis anvisningerne er uskyldige, men hvis anvisningerne går ud på, at en hvilken som helst friskole skal være en tro kopi af, skal vi sige den lidt mere gammeldags udgave af folkeskolen, så er hele ideen med friskolen jo gået tabt. Hvis de almindelige paragraffer om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, praktiseres på en sådan måde, at det er folkeskolens mere kedsommelige gennemsnit, der skal være norm i friskolen, og som ikke alene skal være norm, men som er noget, man ikke kan afvige fra, så er meningen med friskolerne ikke til stede.

Nu kan man jo klare den slags ting ved at skrive nogle fornuftige ting i en udvalgsbetænkning, og det skal jeg bestræbe mig for vil ske i det kommende udvalgsarbejde, hvorom jeg gerne vil sige, at måske ville det være hensynsfuldt over for skolerne, for denne skoleform og for andre, at man fik lovforslag fremsat så betids inden den påtænkte ikrafttrædelsesdato eller virkningsdato, at skolerne virkelig kunne administrere efter den. Hvad skal friskolerne gøre i dag? Der er tre uger til den 1. april, hvor et nyt regnskabsår begynder. De ved intet om, hvorvidt det er denne lov eller den gamle lov, de får tilskud efter, altså hvorvidt betingelserne er som i denne lov eller som i den gamle lov. Det er virkelig lidt for svært for disse skoler, og jeg synes, at ministeriet kunne hjælpe dem lidt, for eksempel ved allerede nu at love at udskyde ikraftsættelsen.

Undervisningsministeren (Helge Larsen): Må jeg begynde med at takke for den tilslutning, der er givet til lovforslaget, og for den tilslutning, der fra alle sider er givet til det princip, vi har fulgt igennem en lang tid, med adgangen til, at forældre kan oprette private skoler og oprette og drive friskoler. Jeg siger også tak for de kritiske bemærkninger, der er kommet på visse punkter.

Jeg er ganske enig med hr. Poul Dam i, at en lovformulering skal være sådan, at en god administrativ praksis og tradition ikke efterhånden skal brydes. Jeg tror heller ikke, at der i lovens formuleringer er noget, der giver anledning til en sådan frygt; men vil naturligvis gerne drøfte det igennem i